

เสภาขุนช้างขุนแผน : การแปรเปลี่ยนวรรณคดีสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่สะท้อนมุมมอง
จากสังคม

Khun Chang Khun Phaen literature: The transformation of Thai literature
into Thai contemporary songs that reflect societal perspectives

ธิดา เอ่งฉ้วน^{1*} และจตุพร เพชรบูรณ์²

Thida Eangchoun^{1*} and Chatuporn Petchaboon²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท, หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทย
ประยุกต์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

¹ Graduate student, Department of Thai and Applied Thai, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla
University.

² ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคม วัฒนธรรม และการพัฒนามนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่

² Dr., Department of Society, Culture, and Human Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of
Songkla University.

*Corresponding author, E-mail: 6511120002@email.psu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรเปลี่ยนวรรณคดีสู่บทเพลงไทยที่มีการเล่า
เรื่องสะท้อนมุมมองจากสังคม โดยปรับจากแนวคิดการแปรรูปวรรณกรรมของ จักรกฤษณ์ ดวงพิตรา
รวบรวมข้อมูลบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนที่เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2483-
2564 จำนวนทั้งหมด 8 บทเพลง โดยจำแนกบทเพลงไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีขุนช้างขุนแผนเป็น
2 กลุ่ม คือ บทเพลงไทยยุคสมัยเก่า (พ.ศ. 2483-2506) สามารถจำแนกประเด็นคือ การกล่าวถึงตัวละคร
เพื่อเสริมอารมณ์ผ่านบทเพลง พบจำนวน 3 บทเพลง และบทเพลงไทยยุคสมัยใหม่ (พ.ศ. 2559-2564)
จำแนกประเด็นคือ การใช้ตัวละครผ่านบทเพลงเสมือนตัวละครเล่าเรื่อง พบจำนวน 5 บทเพลง
ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนได้มีการนำมาแปรเปลี่ยนเป็นบทเพลงอัน
สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางบริบทสังคมอย่างชัดเจน ความเด่นชัดของการกล่าวถึงตัวละคร
“วันทอง” จากการโดนประณามในตัวบทวรรณคดีที่ส่งผลต่อความคิดของคนในสังคมที่มองว่าเป็นผู้หญิง
หลายใจ และความเด่นชัดของการกล่าวเสียงพูด ความรู้สึกของตัวละครที่ไม่ปรากฏในตัวบทวรรณคดี ซึ่ง
พบในบทเพลงไทยสมัยใหม่ สะท้อนให้เห็นผู้คนสามารถแสดงออก มีอิสระทางความคิดมากขึ้น จึงได้มีการ
ขยายมุมมองความคิด อารมณ์ของตัวละครออกมาได้

คำสำคัญ: ขุนช้างขุนแผน, วรรณคดี, บทเพลงไทย, การแปรรูปวรรณกรรม

Abstract

The objective of this research article is to study the transformation of literature
into Thai songs that reflect societal perspectives, based on the concept of literary

transformation by Jakraphan Duangpatra. Data on songs that contain content related to Khun Chang Khun Phaen literature, published between the years 1940-2021, were collected. A total of 8 songs were categorized into two groups: old-era Thai songs (1940-1963) and new-era Thai songs (2016-2021). The former group contains 3 songs that use characters to evoke emotions through the lyrics, while the latter group contains 5 songs that use characters in the lyrics to tell stories. The results show that the transformation of Khun Chang Khun Phaen literature into Thai songs in the present day has brought about a new and different presentation style, particularly in the important aspect of presenting contemporary Thai songs, where the emotions of the main characters, such as Wanthong, Khun Chang, and Khun Phaen, are emphasized, which were not presented in the original literature. In particular, new-era Thai songs provide an opportunity for Wanthong to express herself through the lyrics. These groups of songs reflect the increasing expression and freedom of people's thoughts in the present day, thus allowing for a broader range of perspectives and emotions to be portrayed through the characters.

Keywords: Khun Chang, Khun Phaen, literature, Thai songs, literary transformation

บทนำ

วรรณคดีเป็นเรื่องราวที่คนไทยรับรู้หรือเรียนรู้ผ่านการศึกษาศึกษาหรือสังคมมาตั้งแต่เด็ก หลายเรื่องได้มีการนำมาสร้างสรรค์อย่างหลากหลายทั้งในรูปแบบของละคร ภาพยนตร์ การ์ตูน สิ่งพิมพ์ หรือแม้แต่บทเพลง ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงกลับมาหาตัวบทวรรณคดีดั้งเดิมทั้งสิ้น (วรางคณา ปัญญาณี, 2559) การนำวรรณคดีมาสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อยู่เสมอเช่นนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้วรรณคดีไทยยังคงอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้คนในยุคสมัยปัจจุบันมากกว่าการเป็นเพียงมรดกของชาติที่รอการเลือนหายไปตามกาลเวลา วรรณคดีเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีเรื่องหนึ่งที่มีการนำมาสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการแปรเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอจากวรรณคดีเป็นสื่อในรูปแบบอื่น ได้แก่ นวนิยาย บทละคร ลิเก ภาพยนตร์ การ์ตูน แม้กระทั่งบทเพลง (ณรงค์ศักดิ์ สอนใจ, 2545)

นอกจากนี้วรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนปรากฏในแบบเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2551) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในตอน ขุนช้างถวายฎีกา การกำหนดให้เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผนเป็นส่วนหนึ่งของแบบเรียนในระดับมัธยมศึกษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้คนที่ผ่านระบบการศึกษาของไทยรู้จักและรับรู้เรื่องขุนช้างขุนแผนในวงกว้าง

บทเพลง คือ บทประพันธ์ชนิดหนึ่งที่มีไว้ใช้ขับร้องหรือบรรเลง ใช้บอกเล่าเรื่องราว อารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ (ชวลิตรัตน์ วุฒิกุล และคณะ, 2562) นับเป็นสื่อบันเทิงที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายมาอย่างยาวนานและมีความใกล้ชิดต่อคนในสังคมเป็นอย่างมาก นอกจากมอบความบันเทิงแล้วบทเพลงยังเป็นสื่อสะท้อนชีวิต ความเป็นไปของสังคมได้อย่างดี บทเพลงมีการนำเรื่องราวจากวรรณคดีมาถ่ายทอดดัดแปลงอาจเป็นเพราะเนื้อหาในวรรณคดีน่าสนใจและเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนยุคปัจจุบันหันมาให้ความสำคัญและยังคงหยิบยกเรื่องราวและตัวละครมาแต่งเนื้อร้องให้มีความเหมาะสมกับบริบททางสังคมมากขึ้น

เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผนเป็นที่รู้จักแพร่หลายเป็นวงกว้างในสังคมไทย น่าสนใจว่ามีเพลงลูกกรุง รวมถึงเพลงไทยร่วมสมัยหลายเพลงที่หยิบยกเอาวรรณคดีเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผนเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์บทเพลง จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นพบว่ามีเพลงลูกกรุง จำนวน 3 เพลง ได้แก่ 1) บทเพลงหลายแก้ว นางพิม 2) บทเพลงศรีมาลา 3) บทเพลงนางใจ และเพลงไทยร่วมสมัยจำนวน 5 เพลง ได้แก่ 1) บทเพลงอาญาสองใจ 2) บทเพลงขุนช้างฮ้างฮัก 3) บทเพลงข้าคือเรา ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) 4) บทเพลงสองใจ ฉบับประกอบละครโทรทัศน์ เรื่องวันทอง และ 5) บทเพลงสองใจ ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) น่าสนใจว่าเพลงลูกกรุงและเพลงไทยร่วมสมัยข้างต้นหากนำแนวคิดการแปรรูปวรรณกรรมของ จักรกฤษณ์ ดวงพิตรา (2563) มาศึกษา เมื่อพิจารณาตัวบทร่วมกับการจำแนกตามยุคสมัยที่ผลิตบทเพลงจะสะท้อนมุมมองจากสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในบริบททางสังคม และมุมมองความคิดของคนแต่ละยุคสมัยผ่านบทเพลงไทยที่มีความเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการแปรเปลี่ยนวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่มีการเล่าเรื่องสะท้อนมุมมองจากสังคม

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยศึกษาการแปรเปลี่ยนวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่สะท้อนมุมมองจากสังคมโดยนำแนวคิดการแปรรูปวรรณกรรมของ จักรกฤษณ์ ดวงพิตรา (2563) กล่าวไว้ว่าการแปรรูปวรรณกรรม คือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอของวรรณกรรมจากรูปแบบเดิมให้มีความแปลกใหม่และมีความแตกต่างไปจากเดิม เช่น การแปรรูปวรรณกรรมสู่บทละครและภาพยนตร์ การแปรรูปนิทานสู่การแสดงเพลงพื้นบ้าน หรือการแปรรูปวรรณกรรมเพื่อการอ่านสู่การแสดงละคร เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาเป็นแนวทางศึกษาวิเคราะห์บทเพลงไทยทั้งเพลงลูกกรุงและเพลงไทยร่วมสมัยที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเสภาขุนช้างขุนแผนว่ามีการแปรเปลี่ยนในลักษณะใด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์เสภาขุนช้างขุนแผน : การแปรเปลี่ยนวรรณคดีสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่สะท้อนมุมมองจากสังคมมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผน เผยแพร่บนเว็บไซต์ยูทูป (www.youtube.com) โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 8 บทเพลง ได้แก่ 1) บทเพลงหลายแก้ว นางพิม (ประมาณ พ.ศ. 2483) 2) บทเพลงศรีมาลา (พ.ศ. 2501) 3) บทเพลงนางใจ (พ.ศ. 2506) 4) บทเพลงอาญาสองใจ (พ.ศ. 2559) 5) บทเพลงขุนช้างฮ้างฮัก (พ.ศ. 2559) 6) บทเพลงข้าคือเรา ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) (พ.ศ. 2562) 7) บทเพลงสองใจ ฉบับประกอบละครโทรทัศน์ เรื่องวันทอง (พ.ศ. 2564) และ 8) บทเพลงสองใจ ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) (พ.ศ. 2564)

2. จำแนกกลุ่มการวิเคราะห์บทเพลงไทยร่วมสมัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผน เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) บทเพลงไทยยุคสมัยเก่า (พ.ศ. 2483-2506) และ 2) บทเพลงไทยยุคสมัยใหม่

(พ.ศ. 2559-2564) อ่านตัวบทวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนอย่างละเอียด อ่านตัวบทเพลงข้างต้นอย่างละเอียด พิจารณาจากตัวบท วิเคราะห์เนื้อหาของการเล่าเรื่องที่สะท้อนมุมมองจากสังคมผ่านบทเพลงไทย

3. นำแนวความคิดการแปรรูปวรรณกรรมของ จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา (2563) มาเป็นแนวทางการวิเคราะห์ และสรุปนำเสนอผลการวิจัยแบบวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์เสภาขุนช้างขุนแผน : การแปรเปลี่ยนวรรณคดีสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่สะท้อนมุมมองจากสังคมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนกระทำโดยนำแนวความคิดการแปรรูปวรรณกรรมของ จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา (2563) จำนวนทั้งสิ้น 8 บทเพลง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) บทเพลงไทยยุคสมัยเก่า (พ.ศ. 2483-2506) จำแนกประเด็นย่อยได้ 1 กลุ่ม คือ การกล่าวถึงตัวละครเพื่อเสริมอารมณ์ผ่านบทเพลง และ 2) บทเพลงไทยยุคสมัยใหม่ (พ.ศ. 2559-2564) จำแนกประเด็นย่อยได้ 1 กลุ่ม คือ การใช้ตัวละครผ่านบทเพลงเหมือนตัวละครเล่าเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. บทเพลงไทยยุคสมัยเก่า (พ.ศ. 2483 - 2506) เป็นบทเพลงที่ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และเนื้อเพลง มีความละเอียดอ่อนทางด้านภาษา มีความละเอียดลออและประณีตในด้านการใช้ภาษาของเนื้อเพลง โดยบทเพลงไทยยุคสมัยเก่าจัดอยู่ในประเภทของเพลงลูกกรุง พบจำนวน 3 บทเพลง ได้แก่ 1) บทเพลงพलयแก้ว นางพิม 2) บทเพลงศรีมาลา และ 3) บทเพลงนางใจ จำแนกประเด็นย่อยได้ 1 กลุ่ม คือ การกล่าวถึงตัวละครเพื่อเสริมอารมณ์ผ่านบทเพลง ดังนี้

1.1 การกล่าวถึงตัวละครเพื่อเสริมอารมณ์ผ่านบทเพลง เป็นการนำชื่อของตัวละคร หรือเรื่องราวของตัวละครที่มีลักษณะเด่นเป็นที่จดจำภายในเรื่องมาเปรียบเปรย ดังที่ปรากฏใน 3 บทเพลงข้างต้น เช่น ตัวละครนางวันทอง ตัวละครขุนแผน ตัวละครนางศรีมาลา เพื่อเสริมให้เกิดอารมณ์ของอารมณ์ผ่านบทเพลง โดยไม่ปรากฏเหตุการณ์ตามเนื้อเรื่องของวรรณคดีอย่างชัดเจน ดังนี้

1.1.1 บทเพลงพलयแก้ว นางพิม เป็นบทเพลงที่ปรากฏในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2483 ขับร้องโดย วินัย จุลละบุษปะ และชวลี ช่วงวิทย์ จากวงดนตรีสุนทราภรณ์ มีการใช้ตัวละครหลักผ่านเนื้อหาในบทเพลงโดยตัวละครชาย คือ “พलयแก้ว” และตัวละครหญิง คือ “นางพิม” หรือ “พิมพิลาไลย” เพลงนี้เป็นเพลงที่มีท่วงทำนองสนุกสนาน มีการร้องโต้ตอบระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ให้ฝ่ายชายเป็นพलयแก้วและฝ่ายหญิงเป็นนางพิม โดยพलयแก้วพูดจาเกี่ยวพาราสีนางพิม ลีลาเพลงมีการโต้ตอบแสดงถึงความหยอกเย้าเพื่อเสริมอารมณ์ในบทเพลง ดังตัวอย่างเนื้อร้องบางช่วงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ญ. นำขำจริงเอ๋ย	แทบเจอก้ทำเพื่อพรั้า
มาร้องมาร้า	มาย้าไม่วาย พलयแก้วอะไร
ช. แก้วแผนกฤธิ์	พี่ป้องแม่พิมพิไล
ญ. ยังไม่เชื่อใจ	แก้วของใคร ๆ เสียใจไม่ป้อง
ช. โอ้แม่พิมทอง	เชิญน้องปราณี เห็นใจพี่เอ๋ย

จากตัวอย่างที่ 1 เพลงราวพलयแก้วนางพิม เป็นเพลงที่มีท่วงทำนองสนุกสนาน มีการโต้ตอบของนักร้องหญิง-นักร้องชาย เนื้อเพลงสะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกหยอกเย้ากันระหว่างหนุ่มสาว สื่อถึงอารมณ์ที่กำลังเกี่ยวพาราสีกันโดยไม่มีการกล่าวถึงเหตุการณ์ใด ๆ ในวรรณคดี

เพียงหยิบยกเอาชื่อตัวละครคือพลายแก้วและนางพิมมาใช้ จากคำร้องข้างต้น มีการหลากคำเมื่อพูดถึงพลายแก้ว โดยใช้คำว่า “พลายแก้ว” “แก้วแผนกฤทธิ” พลายแก้วเป็นชื่อเดิมที่บิดามารดาตั้งให้ ในขณะที่แก้วแผนกฤทธิ ผู้ประพันธ์นำมาจากชื่อเดิมส่วนหนึ่งคือ “แก้ว” นำมาจากยศที่ได้รับพระราชทานเมื่อครั้งกลับจากศึกให้เป็นขุนแผน นำคำว่า “แผน” มาใช้ ส่วนคำ “ฤทธิ” สื่อเป็นนัยว่า ผู้ประพันธ์คำร้อง ทราบว่าพลายแก้วหรือขุนแผนเป็นผู้ที่มีฤทธิ์ เป็นผู้มีวิชาอาคม ส่วนคำเรียกนางพิมในบทประพันธ์ เรียกว่า “แม่พิมพ์พิไล” และ “แม่พิมพ์ทอง” พิไลมีความหมายว่างาม พิมพ์ทอง มีนัยยะว่านางเป็นหญิงที่สูงค่าดุจทอง จากเนื้อเพลงข้างต้นเป็นการเกี่ยวพาราสี ฝ่ายชายเป็นผู้ที่ออกปากเกี่ยวผู้หญิง ฝ่ายหญิงก็ป้องกันไม่รับรักจากชาย เนื้อหาในบทเพลงสะท้อนให้เห็นว่ามีการหยิบยกตัวละครของ “พลายแก้ว” มีลักษณะเป็นชายรูปงาม มีอุปนิสัยที่ช่างพูดโพรยเสน่ห์แก่หญิงสาวอย่างเปิดเผย และตัวละคร “นางพิม” มีลักษณะเป็นหญิงสาวที่มีความงาม มีอุปนิสัยที่มีกิริยาเรียบร้อย ไม่กล้าเผยความในใจอย่างลึกซึ้งแก่เพศตรงข้าม แสดงให้เห็นว่าช่วงยุคสมัยก่อนผู้หญิงไม่กล้าเผยความรู้สึกภายในใจให้ผู้ชายรับรู้ก่อน มีเพียงผู้ชายเท่านั้นที่สามารถพูดหรือเผยความในใจออกมาได้ ซึ่งแตกต่างกับยุคสมัยใหม่ที่ทุกเพศไม่ว่าจะเพศหญิงหรือเพศชายทุกคนต่างมีความเท่าเทียมสามารถแสดงออกทางความคิดหรือเปิดเผยความในใจอย่างตรงไปตรงมาอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้การใช้ถ้อยคำภาษาที่มีแสดงให้เห็นถึงความละเอียดอ่อน ความประณีต บ่งบอกถึงยุคสมัยของบทเพลง เช่นคำว่า “ปอง” “เพ้อพรั่า” และ “ปราณี” เป็นต้น เนื่องจากมีรูปภาพที่ประณีต ใช้คำที่สละสลวย และมีความหมายอย่างไม่ตรงไปตรงมา

1.1.2 บทเพลงศรีมาลา เป็นบทเพลงที่ปรากฏในปีพ.ศ. 2501 ขับร้องโดย สุเทพ วงศ์กำแหง มีการใช้ตัวละครผ่านเนื้อหาในบทเพลงคือ “ศรีมาลา” โดยในวรรณคดีขุนช้างขุนแผน นางศรีมาลาเป็นลูกสาวของพระพิจิตร ต่อมาได้หมั้นหมายกับจมื่นไวยวรนาถหรือพลายงามซึ่งเป็นลูกชายของขุนแผน เป็นการหยิบตัวละครศรีมาลาเพื่อเปรียบให้เห็นถึงความงาม และคุณสมบัติที่ดีของผู้หญิงในสมัยก่อน ดังตัวอย่างเนื้อร้องบางช่วงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2

งามแท่งพะงา	ไอศรีมาลา ยอดหญิงของพี่
ไม่เพียงงามเหมือนเทพเทพี	หรือมีจริตอย่างหญิงทั่วไป
แม่งามเพียบพร้อม	นอบน้อมและมีน้ำใจ
ชื่อตรงรักเดียวเรื่อยไป	หาที่ไหนยอดหญิงเช่นนี้

จากตัวอย่างที่ 2 เนื้อเพลงมีการกล่าวถึงตัวละครคือ “ศรีมาลา” ที่ไม่ได้บอกถึงเรื่องราวในวรรณคดีอย่างชัดเจน แต่มีการเปรียบเปรยผ่านบทเพลงถึงคุณสมบัติของผู้หญิงที่ดีซึ่งเป็นการตีกรอบและให้คุณค่าของความเป็นผู้หญิงที่ต้องมาพร้อมกับความงาม การปฏิบัติตัวที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อคู่ครอง มีความอ่อนน้อมทั้งการประพฤติทางกายและวาจา สะท้อนให้เห็นถึงสังคมสมัยเก่าผู้หญิงต้องอยู่ในกรอบประเพณีเสมอและให้คุณค่าของผู้หญิงพร้อมกับกำหนดคุณสมบัติอย่างชัดเจนดังที่กล่าวมาซึ่งเป็นการจำกัดมุมมองให้เห็นว่าการจะเป็นผู้หญิงที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะแบบนี้

นอกจากนี้การใช้ถ้อยคำภาษาแสดงถึงความประณีตสามารถบ่งบอกถึงยุคสมัยของบทเพลง เช่นคำว่า “ยอดหญิง” “เทพเทพี” และ “เพียบพร้อม” เป็นต้น เนื่องจากมีรูปภาพที่ประณีต ใช้คำที่สละสลวย และมีความหมายอย่างไม่ตรงไปตรงมา

1.1.3 บทเพลงนางใจ เป็นบทเพลงที่ปรากฏในปีพ.ศ. 2506 ขับร้องโดย สุเทพ วงศ์กำแหง มีการใช้ตัวละครหลักผ่านเนื้อหาในบทเพลงคือ “วันทอง” เป็นการหยิบยกตัวละครวันทอง โดยเป็นที่รับรู้และถูกประณามตามเนื้อเรื่องจากวรรณคดีว่าเป็นผู้หญิง “สองใจ” เพื่อเสริมอารมณ์ในบทเพลง ดังตัวอย่างเนื้อร้องต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3

เธอเป็นนางพิมพ์ของใครมาก่อน	คนทั่วทั้งนครเขารู้ทั่วไป
ฉันรักเธอไม่เคยคิดแคลงเหงใจ	รักเธอตลอดไปเทิดไว้ยู่เหนือชีวา
จะเป็นวันทองของใครก็ช่าง	เธอย่อมเหนือร้อยนางฉันเคยคิดใฝ่หา
แม้ทุกคนประณามหยามเธอเรื่อยมา	ฉันเองยังศรัทธารักเธอนั้นเป็นอาภิน
จงฟังดวงใจแห่งฉัน	จะเห็นในนั้นเจ็งบองล้วนกระแสนินธุ์
กระแสนารใจฉันมิให้อาบมิให้ดื่มกิน	มิให้ล้างมลทินที่เคยเปื้อนเรือนกาย
มาเป็นนางใจของฉันดีกว่า	ลืมนเรื่องแล้วแล้วมาลบมันเสียให้หาย
ฉันรักเธอแน่นอนไม่มีวันหน่าย	แม้เธอจะผ่านชายร้อยชายฉันยังรักเธอ

จากตัวอย่างที่ 3 เนื้อเพลงมีการกล่าวถึงตัวละคร “วันทอง” ที่ไม่ได้บอกถึงเรื่องราวในวรรณคดีอย่างชัดเจน บทเพลงนี้เป็นการเปรียบเปรยถึงผู้หญิงที่ผ่านการแต่งงานมาแล้ว ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงความรู้สึกของตัวละครแต่เป็นการหยิบภาพตัวแทนของตัวละครวันทองเพื่อสื่อถึงอารมณ์ผ่านบทเพลงที่ผู้ชายแสดงความเห็นอกเห็นใจ สะท้อนมุมมองความรักอย่างแท้จริงที่มีต่อผู้หญิง มอบความรัก ความหวังใย การไม่รังเกียจแม้ว่าจะเคยผ่านเรื่องราวในอดีตมาเช่นไร ดังเนื้อเพลงบางช่วงเช่น “ฉันรักเธอไม่เคยคิดแคลงเหงใจ รักเธอตลอดไปเทิดไว้ยู่เหนือชีวา” หรือ “แม้ทุกคนประณามหยามเธอเรื่อยมา ฉันเองยังศรัทธารักเธอนั้นเป็นอาภิน” ซึ่งในสังคมสมัยก่อนยังไม่เปิดกว้างเกี่ยวกับการผ่านการแต่งงานมาแล้วของผู้หญิง บทเพลงนี้จึงสะท้อนความคิดที่ทันสมัยเมื่อเทียบกับปีของการเผยแพร่บทเพลง คือ พ.ศ. 2506 นอกจากนี้การใช้ถ้อยคำภาษาแสดงถึงความประณีตสามารถบ่งบอกถึงยุคสมัยของบทเพลง เช่น คำว่า “อาภิน” “กระแสนินธุ์” และ “เหนือชีวา” เป็นต้น เนื่องจากมีรูปภาพที่ประณีต การใช้คำที่สละสลวย และมีความหมายอย่างไม่ตรงไปตรงมา

2. บทเพลงไทยยุคสมัยใหม่ (พ.ศ. 2559 - 2564) เป็นบทเพลงที่ได้รับอิทธิพลมาจากชาติตะวันตกโดยได้รับความนิยมเป็นอย่างแพร่หลาย ซึ่งบทเพลงไทยยุคสมัยใหม่จัดอยู่ประเภทของเพลงไทยป๊อป (T-Pop) หรือเพลงสตริง รวมไปถึงเพลงประเภทเพลงร็อคไทย เพลงแร็ป และเพลงป๊อป ซึ่งภาษาของบทเพลงมีความตรงไปตรงมา บางเพลงมีทำนองหรือจังหวะที่แปลกใหม่ พบจำนวน 5 บทเพลง ได้แก่ 1) บทเพลงอาญาสองใจ 2) บทเพลงขุนช้างฮ้างฮัก 3) บทเพลงข้าคือเรา ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) 4) บทเพลงสองใจ ฉบับประกอบละครโทรทัศน์ เรื่องวันทอง และ 5) บทเพลงสองใจ ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) จำแนกประเด็นย่อยได้ 1 กลุ่ม คือ การใช้ตัวละครผ่านบทเพลงเสมือนตัวละครเล่าเรื่อง ดังนี้

2.1 การใช้ตัวละครผ่านบทเพลงเสมือนตัวละครเล่าเรื่อง เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ของ

ตัวละครออกมาผ่านตัวผู้เล่าซึ่งคือ ผู้ขับร้อง ที่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกที่เป็นการขยายมุมมองความคิดหรือเสียงของตัวละครที่อยากจะบอกกล่าวอารมณ์หรือเรื่องราวบางอย่างผ่านจินตนาการของผู้เล่าจากตัวละครหลักคือ ขุนแผน ขุนช้าง และวันทอง ซึ่งมีความแตกต่างจากตัวบทวรรณคดีที่เป็นการเล่าเรื่องราว

เพียงอย่างเดียวแต่ไม่ปรากฏความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร โดยเสียงพูดบางเสียงที่แสดงผ่านมุมมองของตัวละครสามารถสะท้อนสังคมในยุคสมัยใหม่ ดังนี้

2.2.1 บทเพลงอาญาสองใจ เป็นบทเพลงที่ปรากฏในปีพ.ศ. 2559 ขับร้องโดย มินตรา น่านเจ้า มีการใช้ตัวละครผ่านบทเพลงเสมือนตัวละครเล่าเรื่อง คือ “วันทอง” เป็นการหยิบยกตัวละครเพื่อแสดงให้เห็นมุมมองจากเสียงของวันทอง ดังตัวอย่างเนื้อร้องบางช่วงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4

หนึ่งใจก็รัก ขุนแผนพี่คือที่หนึ่ง	ขุนช้างก็ซิ่ง คอยดูแลไม่เคยจากไป
อุบายก่อนนั้นเคยอุตรั้งยื้อฉันทเอาไว้	ขุนแผนก็แสนหลายใจ
เคียดขังกายมีใครหลายคน	เคยมองเห็นคุณค่ากันบ้างไหม
เคยนึกถึงหัวใจฉันบ้างไหม	ยื้อแย่งกันไปลุดกายฉันทเหมือนไม่ใช่คน
เป็นหญิงแคใคร่อ่อนหนึ่งรัก	ยากนักไม่ได้ตั้งใจสักหน
สูญเสียความเป็นตัวตน	ต้องทนอีกนานเท่าไร

จากตัวอย่างที่ 4 เนื้อเพลงมีการบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร “วันทอง” ที่วรรณคดีไม่ได้กล่าวถึง โดยเนื้อเรื่องจากวรรณคดีที่มีเหตุการณ์ของตัวละครวันทองโดนประหารชีวิตเนื่องจากไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะใช้ชีวิตอยู่กับขุนแผนหรือขุนช้าง เหตุการณ์นี้ทำให้ตัวละครวันทองเป็นภาพแทนที่คนในสังคมไทยมองว่าเป็นนางวันทองสองใจ

นอกจากนี้จากตัวอย่างที่ 4 สะท้อนถึงความในใจของนางวันทองที่ภายในใจของนางก็รักขุนแผนและรักขุนช้างเพียงแต่ไม่เคยมีใครมองเห็นความรักของนางเลย ซึ่งการที่นางวันทองถูกช่วงชิงไปมาระหว่างขุนแผนและขุนช้างโดยไม่มีใครได้ถามถึงหัวใจที่แท้จริงของนางวันทองเลย อีกทั้งยังไม่เคยล่วงรู้ความรู้สึกนี้ของนางวันทอง

อย่างไรก็ตามบทเพลงนี้ได้สะท้อนเสียงพูดและความรู้สึกแทนใจของวันทองที่ถ่ายทอดผ่านคนในยุคสมัยใหม่เพื่อสะท้อนถึงความรู้สึกที่อัดอั้นไม่เคยเปล่งเสียงออกมาของตัวละครวันทอง โดยบอกกล่าวว่าเรื่องบางเรื่องเหตุการณ์บางอย่างหากไม่ได้ประสบพบเจอเองจะไม่มีทางรู้เลยว่าคนที่เจอเหตุการณ์เหล่านี้จะรู้สึกอย่างไร ซึ่งแต่ละคนก็มีเหตุผลของตนเองเฉกเช่นนางวันทองที่มีเหตุผลในการเลือกใครไม่ได้เช่นกัน ซึ่งบทเพลงนี้ผู้เล่าขยายมุมมองและจินตนาการออกมาอย่างเห็นอกเห็นใจและมีความเข้าใจสถานการณ์ที่นางวันทองประสบอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่ปรากฏในตัวบทวรรณคดีหากมาจากการตีความของผู้ประพันธ์และผู้ขับร้องซึ่งเป็นบุคคลเดียวกัน

2.2.2 บทเพลงขุนช้างฮ้างฮัก เป็นบทเพลงที่ปรากฏในปีพ.ศ. 2559 ขับร้องโดย บอย พนมไพร หรือ เทอดเกียรติ น้อยมาลา มีการใช้ตัวละครผ่านบทเพลงเสมือนตัวละครเล่าเรื่อง คือ “ขุนช้าง” เป็นการหยิบยกตัวละครเพื่อแสดงให้เห็นมุมมองของตัวละครขุนช้าง โดยเพลงนี้มีลักษณะเด่นคือการขับร้องที่ใช้ภาษาอีสาน ดังตัวอย่างเนื้อร้องต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5

ถ้าสิเปรียบชีวิตของอ้ายกะฆ่าขุนช้าง	มีแต่โตกับใจฮ้างฮ้างที่มันฮักจริง
กะบคือขุนแผนคนหล่อ	คนที่บพอสะหล่อเรื่องผู้หญิง
ถ้าถามถึงความฮักจริงได้ครึ่งอ้ายอยู่บ่	ขุนช้างจั่งอ้ายกะมีหัวใจ
อ้ายน้ำตาไหลยามถึก	เจ้าถิ่มลงคลอง

ขุนช้างบ่เคยนอกใจวันทอง

แล้วขุนแผนของน้องเฮ็ดได้คืออ้ายอยู่บ่

จากตัวอย่างที่ 5 เนื้อเพลงมีการบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้เล่าผ่านตัวละคร “ขุนช้าง” ที่เนื้อเรื่องในวรรณคดีไม่ได้กล่าวถึง เป็นการหยิบยกคุณสมบัติเด่นของขุนช้างคือ การรักเดียวใจเดียว ปรากฏในเนื้อเพลงเช่น “ขุนช้างบ่เคยนอกใจวันทอง” และหยิบยกจุดด้อยของตัวละครขุนช้างในเรื่องรูปลักษณะภายนอก ปรากฏในเนื้อเพลงเช่น “กะบ่คือขุนแผนคนหล่อ คนที่บ่พอสะหล่อเรื่องผู้หญิง” มาเปรียบเทียบกับชีวิตของตนเอง กล่าวคือผู้เล่าซึ่งคือ ผู้ขับร้อง ได้ถ่ายทอดอารมณ์ที่ตัดพ้อและน้อยใจผ่านบทเพลง นอกจากนี้คุณสมบัติและลักษณะเด่นของตัวละครขุนช้างที่มีความซื่อสัตย์ รักเดียวใจเดียว สะท้อนให้เห็นถึงความคิดของผู้คนในยุคสมัยใหม่ที่มีมุมมองว่าการซื่อสัตย์ต่อคนรักเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสำคัญและการมารักหรือมีคู่หลายคนเฉกเช่นสมัยก่อนนั้นเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้เสภาขุนช้างขุนแผนที่มีเนื้อเรื่องปรากฏในภาคกลางแต่บทเพลงนี้มีลักษณะเด่นเนื่องจากปรากฏเนื้อร้องเป็นภาษาอีสานสะท้อนให้เห็นว่าเสภาขุนช้างขุนแผนมีความแพร่หลาย เช่น ปรากฏในแบบเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2551) จึงทำให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เห็นได้จากการประพันธ์คำร้องเป็นภาษาไทยถิ่นอีสานในเพลงขุนช้างฮ้างฮัก ที่สะท้อนความในใจของขุนช้างที่น้อยใจว่าตนได้รับความรักจากนางวันทอง

2.2.3 บทเพลงข้าคือเรา ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) เป็นบทเพลงที่

ปรากฏในปี พ.ศ. 2562 ขับร้องโดย เพิ่มพูน มิตรประเสริฐพร และนครินทร์ จรุงวิทยา มีการใช้ตัวละครผ่านบทเพลงเสมือนตัวละครเล่าเรื่อง คือ “ขุนแผน” และ “ขุนช้าง” เป็นการหยิบยกตัวละครเพื่อแสดงให้เห็นมุมมองของตัวละครขุนแผน และตัวละครขุนช้าง โดยบทเพลงนี้สลับกันขับร้องเพื่อสื่อถึงเสียงของตัวละครดังตัวอย่างเนื้อร้องบางช่วงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 การใช้ตัวละคร “ขุนแผน” ในการเล่าเรื่อง

และนี่คือเสียงของขุนแผนที่ร้องถึงวันทอง เคยคิดว่าน้องเป็นรักแท้แต่ว่าดันปลอม
เมื่อใจน้องมันมีทั้งสองพี่ก็ต้องปล่อยมือ เพราะเหตุอันใดไฉนกันเล่าจึงต้องเป็นที่ที่เจ็บ
หรือว่า คงเป็นเพราะบาป เพราะกรรม กำลังสำแดงฤทธิ์เดชหรือว่าเพราะพี่ไม่ได้มีเงินทอง

จากตัวอย่างที่ 6 เนื้อเพลงมีการบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกและเสียงของตัวละคร “ขุนแผน” ผ่านผู้เล่าซึ่งคือ ผู้ขับร้อง ที่เนื้อเรื่องในวรรณคดีไม่ได้กล่าวถึง ซึ่งตัวละครขุนแผนจะแสดงให้เห็นถึงมุมมองที่ตัวละครไม่เคยพูดความในใจออกมา โดยบทเพลงนี้แปลงเสียงแทนตัวละครขุนแผนว่ารู้สึกน้อยใจที่ได้เห็นนางวันทองกับขุนช้างอยู่ด้วยกันและเกิดความไม่ไว้วางใจในตัวนางวันทองเช่นเดิม อีกตัวละครขุนแผนมีการตัดพ้อน้อยใจในตนเองที่ไม่มีฐานะร่ำรวยจึงทำให้วันทองไม่รักตนเองและเลือกที่จะไปอยู่กับขุนช้าง

ตัวอย่างที่ 7 การใช้ตัวละคร “ขุนช้าง” ในการเล่าเรื่อง

เคยคิดค่านึงว่าจะได้สมหวัง สักวันคงจะได้สวมแหวนกลีบกลายเป็นน้องมาलग
มาหลอกมาสวมเขา เพราะคนที่เจ้ารักมันคือไอ้ขุนแผน
แล้วเหตุอันใดจึงทิ้งรอยแผลให้ปวดทรมาน ทั้งที่เคยกอดหอมนอนฮันนางวันทองสองใจ

จากตัวอย่างที่ 7 เนื้อเพลงมีการบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกและเสียงของตัวละคร “ขุนช้าง” ผ่านผู้เล่าซึ่งคือ ผู้ขับร้อง ที่เนื้อเรื่องวรรณคดีไม่ได้กล่าวถึง ซึ่งตัวละครขุนช้างมีการตัดพ้อและ

น้อยใจจะเห็นถึงมุมมองความรู้สึกเสียใจที่นางวันทองทั้งที่อยู่กับตนแต่จริง ๆ ขุนช้างก็รู้อยู่เต็มอกว่านางวันทองนั้นรักแต่ขุนแผนไม่เคยมีใจให้ขุนช้างแม้แต่น้อย

บทเพลงนี้สะท้อนการเล่ามุมมองความรู้สึกของตัวละครทั้งขุนแผนและขุนช้างที่เพิ่มเติมจากตัวบทวรรณคดีให้เห็นชัดเจนขึ้นเป็นมุมมองที่เกิดการจินตนาการผ่านตัวผู้เล่า สะท้อนให้เห็นว่าคนในสมัยใหม่อยู่ในบริบทสังคมที่เปิดกว้างสามารถเพิ่มเติมหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้ตีความต่อตัวบทวรรณคดีได้ โดยเป็นการเปล่งเสียงของตัวละครที่รู้สึกอัดอั้น ต่างฝ่ายต่างตัดพ้อและน้อยใจ และยังสะท้อนให้เห็นว่าสุดท้ายไม่ว่ายุคสมัยจะเปลี่ยนผ่านไปนานแค่ไหนตัวละครวันทองยังคงถูกหยิกขยี้และประณามว่าเป็นคนหลายใจเช่นเดิม

2.2.4 บทเพลงสองใจ ฉบับประกอบละครโทรทัศน์ เรื่องวันทอง เป็นบทเพลงที่ปรากฏในปี พ.ศ. 2564 ขับร้องโดย ดา เอ็นโดรฟิน หรือ ธนิดา ธรรมวิมล มีการใช้ตัวละครผ่านบทเพลงเสมือนตัวละครเล่าเรื่อง คือ “วันทอง” เป็นการหยิกขยี้ตัวละครเพื่อแสดงให้เห็นมุมมองของตัวละครวันทองเพื่อสื่อถึงเสียงของผู้หญิงที่ถ่ายทอดผ่านบทเพลง ดังตัวอย่างเนื้อร้องบางช่วงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 8

แปลกที่คนหนึ่งคนรักฉันจนหมดใจ	แต่ใจฉันไม่เคยมีเขา
คนอื่นคนที่เอาแต่ทำให้ปวดร้าว	แต่ใจเจ้ากรรมไม่เคยลืม
ใครจะอยากเป็นคนไม่ดี	ผิดที่ใจไม่จำว่าฉันไม่ควรรักใคร
เจ็บที่ใคร ๆ เขาก็มองว่าเราหลายใจ	เกลียดตัวเองจริง ๆ ที่ฝันหัวใจไม่ได้
ฉันยอมสองใจเพราะรักเธอ	

จากตัวอย่างที่ 8 เนื้อเพลงมีการบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร “วันทอง” ผ่านผู้เล่าซึ่งคือ ผู้ขับร้อง ที่เนื้อเรื่องวรรณคดีไม่ได้กล่าวถึง ปรากฏเนื้อเพลงที่กล่าวถึงตัวละคร “ขุนช้าง” เช่น “แปลกที่คนหนึ่งคนรักฉันจนหมดใจ แต่ใจฉันไม่เคยมีเขา” และกล่าวถึงตัวละคร “ขุนแผน” เช่น “คนอื่นคนที่เอาแต่ทำให้ปวดร้าว แต่ใจเจ้ากรรมไม่เคยลืม” โดยเป็นการเปล่งเสียงของนางวันทองในเรื่องของความรักและตกอยู่ในความสัมพันธ์ที่ตัดสินใจไม่ได้มาเปรียบเทียบกับให้เห็นผ่านมุมมองของผู้เล่าทำให้ผู้ฟังเห็นอีกมุมมองหนึ่งของตัวละครวันทองที่โดนตัดสินจากสังคมไปแล้วว่าเป็นหลายใจ สะท้อนให้เห็นว่าสังคมยุคใหม่เปิดกว้างทางความคิดต่อผู้หญิงในการแสดงออกทางความคิดที่ต่างจากยุคสมัยเก่า บทเพลงนี้สามารถทำให้เข้าใจเรื่องราวทั้งในบทวรรณคดีที่มีความแปรเปลี่ยนเป็นเรื่องราวผ่านภาษาเพลงสมัยใหม่ได้รับรู้ความคิดและความรู้สึกอีกแง่มุมหนึ่งของตัวละครวันทอง ทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจและเห็นใจในตัวตัวละครวันทองมากขึ้น

2.2.5 บทเพลงสองใจ ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) เป็นบทเพลงที่ปรากฏในปีพ.ศ. 2564 ขับร้องโดย ศักดินันท์ สุขสวัสดิ์ มีการใช้ตัวละครผ่านบทเพลงเสมือนตัวละครเล่าเรื่อง คือ “ขุนช้าง” เป็นการหยิกขยี้ตัวละครเพื่อแสดงให้เห็นมุมมองของตัวละครขุนช้าง เพื่อสื่อถึงความเจ็บช้ำของขุนช้างที่ถ่ายทอดผ่านบทเพลง ดังตัวอย่างเนื้อร้องบางช่วงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 9

อย่าทำอย่างงี้กับฉันสิจ๊ะ	ได้โปรดเถอะนะแม่วันทอง
ฉันยอมหมดแล้ว	ไม่ว่าอะไรไอ้ช้างก็พร้อมจะยอม
ทำดีเท่าไรทุ่มหมดทั้งใจ	เพื่อให้ได้เป็นเจ้าของแล้วเหตุอันใดเล่าเอ๋ย

เขาอยู่เฉย ๆ แต่กลับได้เจ้าไปครอง เห็นเขากอดเขาหอมแล้วปวดหัวใจนัก

จากตัวอย่างที่ 9 เนื้อเพลงมีการบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร “ขุนช้าง” ผ่านผู้เล่าซึ่งคือ ผู้ขับร้อง ที่เนื้อเรื่องวรรณคดีไม่ได้กล่าวถึง มีการใช้ตัวละครเพื่อถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกที่กำลังแสดงการอ่อนหวาน แสดงความปรารถนาที่ต้องการความรัก ความเมตตาจากวันทอง โดยในเนื้อเรื่องวรรณคดีเป็นเพียงการเล่าให้เห็นว่าขุนช้างได้ยื้อแย่งวันทองจากขุนแผนแต่ไม่ได้ถ่ายทอดอารมณ์ในอีกแง่มุมหนึ่งที่มีความรักต่อวันทองจริง ๆ พร้อมด้วยการตัดพ้อต่อตนเองของตัวละครขุนช้าง

น่าสนใจว่ากลุ่มเพลงไทยร่วมสมัยที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเสภาขุนช้างขุนแผน มีลักษณะร่วมกันที่เด่นชัดประการหนึ่งคือ การขยายมุมมองความคิดของผู้เล่าหรือผู้ขับร้องที่ไม่ปรากฏจากตัวบทวรรณคดี ซึ่งเป็นการเล่าความตามอารมณ์ และความรู้สึกแทนตัวละครในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

- เพลงอาญาสองใจและบทเพลงสองใจ ฉบับประกอบละครโทรทัศน์ เรื่องวันทอง เลือกลำเรื่องจากมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของนางวันทอง
- เพลงขุนช้างฮ้างฮักและบทเพลงสองใจ ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) บทเพลงที่เล่าจากมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของขุนช้าง
- บทเพลงข้าคือเรา ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) เลือกลำเรื่องจากมุมมอง อารมณ์ และความรู้สึกของตัวละครสองตัวคือ ทั้งขุนช้างและขุนแผน

เพลงเป็นผลผลิตของสังคม เพลงไทยร่วมสมัยข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความคิดของคนยุคใหม่ที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวได้อย่างมีอิสระทางความคิด รวมถึงการขยายความคิดของตัวละคร “วันทอง” ที่เป็นผู้หญิง ที่ยุคสมัยเก่าไม่สามารถบอกเล่าได้ แต่ในปัจจุบันสังคมได้เปิดกว้างและมีความเท่าเทียมมากขึ้นจึงทำให้ผู้หญิงสามารถเปิดเผย แสดงความคิดเห็นได้เทียบเท่ากับผู้ชาย ผู้ประพันธ์เพลงได้คิดต่อ คิดเต็ม อารมณ์และความรู้สึกของตัวละครหลักทั้งสาม คือ นางวันทอง ขุนช้าง ขุนแผน ทำให้เพลงไทยร่วมสมัยมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ได้เปิดเผยความคิด ได้เปล่งเสียง ได้บอกเล่าอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครออกมาโดยไม่กักเก็บอารมณ์นั้นไว้นิ่ง

นอกจากนี้การใช้ภาษาในบทเพลงไทยร่วมสมัยและบทเพลงไทยยุคสมัยเก่ามีความแตกต่างตามยุคสมัยอย่างชัดเจน ซึ่งบทเพลงไทยยุคสมัยเก่ามักปรากฏภาษาที่มีความประณีต และมีความหมายไม่ตรงไปตรงมา แต่บทเพลงไทยร่วมสมัยมีการใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมา มีความรู้สึกอย่างไรก็แสดงออกผ่านภาษาในบทเพลง โดยไม่มีความหมายนัยแฝงเอาไว้

ความคิดของคนยุคใหม่ที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวได้อย่างมีอิสระทางความคิด รวมถึงการขยายความคิดของตัวละคร “วันทอง” ที่เป็นผู้หญิง ที่ยุคสมัยเก่าไม่สามารถบอกเล่าได้ แต่ในปัจจุบันสังคมได้เปิดกว้างและมีความเท่าเทียมมากขึ้นจึงทำให้ผู้หญิงสามารถเปิดเผย แสดงความคิดเห็นได้เทียบเท่ากับผู้ชาย

สรุปและอภิปรายผล

ผลการการศึกษาเสภาขุนช้างขุนแผน : การแปรเปลี่ยนวรรณคดีสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่สะท้อนมุมมองจากสังคม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าเวลาจะผ่านไปแต่ผู้คนในสังคมก็ยังคงให้ความสำคัญกับวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผน ซึ่งการแปรเปลี่ยนจากวรรณคดีสู่บทเพลงไทยทั้งในยุคสมัยเก่าและยุค

สมัยใหม่สะท้อนว่าวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนยังมีหน้าที่สำคัญในการเป็นต้นทางของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานในแขนงต่าง ๆ จากบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีขุนช้างขุนแผนรวมทั้งสิ้นจำนวน 8 เพลง สามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) บทเพลงไทยยุคสมัยเก่า (พ.ศ. 2483-2506) สามารถจำแนกประเด็นย่อยคือ การกล่าวถึงตัวละครเพื่อเสริมอารมณ์ผ่านบทเพลง โดยเรียงลำดับตามบทเพลงที่เผยแพร่ก่อน ได้แก่ 1) บทเพลงพलयแก้ว นางพิม (พ.ศ. 2483) 2) บทเพลงศรีมาลา (พ.ศ. 2501) และ 3) บทเพลงนางใจ (พ.ศ. 2506) บทเพลงไทยสมัยเก่าแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาในบทเพลงใช้ภาษาที่สละสลวย มีความประณีตของถ้อยคำ ทั้งสะท้อนให้เห็นถึงบริบททางสังคมที่ผู้ชายมีเสียงที่สามารถแสดงความรู้สึก โดยเฉพาะความรัก การเกี่ยวพาราสีฝ่ายหญิงก่อน ในเพลงร่ำวงพलयแก้วนางพิม และการให้คุณค่าของผู้หญิงที่มีการกำหนดกรอบไว้อย่างชัดเจนว่าผู้หญิงต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือน ซื่อสัตย์ต่อสามี ในเพลงศรีมาลาอดหญิง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบริบททางสังคมของยุคสมัยเก่ากับปัจจุบันเป็นอย่างมาก และ 2) บทเพลงไทยยุคสมัยใหม่ (พ.ศ. 2559-2564) สามารถจำแนกประเด็นย่อย คือ การใช้ตัวละครผ่านบทเพลงเหมือนตัวละครเล่าเรื่อง โดยเรียงลำดับตามบทเพลงที่เผยแพร่ก่อน ได้แก่ 1) บทเพลงอาญาสองใจ 2) บทเพลงขุนช้างฮ้างฮัก 3) บทเพลงข้าคือเรา ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) 4) บทเพลงสองใจ ฉบับประกอบละครโทรทัศน์ เรื่องวันทอง และ 5) บทเพลงสองใจ ฉบับเดอะแร็ปเปอร์ (The Rapper) พบว่ามีการใช้ตัวละครเหมือนตัวละครเล่าเรื่องทำให้ผู้ฟังรับรู้อารมณ์และความรู้สึกในมุมมองของตัวละครอีกด้านหนึ่ง เสมือนว่าตัวละครมีความคิดที่ลึกซึ้งที่เพิ่มเติมจากตัวบทวรรณคดี และผู้เล่าทำให้ผู้ฟังรู้สึกถึงเรื่องราวของความเป็นจริงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการนำชื่อตัวละครหรือเรื่องราวอุปนิสัย ตัวตนต่าง ๆ ของตัวละครถ่ายทอดผ่านเพื่อความรู้สึกแปลกใหม่ และเป็นการเปล่งเสียงของตัวละครที่วรรณคดีไม่ได้กล่าวถึงเพื่อให้คนในสังคมเข้าใจความรู้สึกตัวละครมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงถ้อยคำภาษาภายในบทเพลงที่มีความตรงไปตรงมา มีการใช้คำที่เข้าใจง่ายและปรับเปลี่ยนเนื้อเพลงให้เข้ากับชีวิตจริงของคนในสังคม นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงบริบทของผู้หญิงในสังคมในสมัยใหม่ที่สามารถแสดงออกทางความคิดหรือแสดงความรู้สึกภายในใจออกมาได้ เห็นได้ชัดว่าความคิด ทศนคติ มุมมองของผู้คนยุคใหม่แปรเปลี่ยนไปตามยุคสมัย

ผลการศึกษาเสภาขุนช้างขุนแผน : การแปรเปลี่ยนวรรณคดีสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่สะท้อนมุมมองจากสังคม แสดงให้เห็นว่าบางบทเพลงผู้หญิงไม่สามารถแสดงออกทางความคิดได้เท่าผู้ชายทั้งยังถูกตีกรอบจากสังคมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาเรื่องภาพแทนสตรีในวรรณคดีไทยเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” (สุพิชริณทร์ นาคคงคำ, 2564) พบว่าสตรียังคงถูกกำหนดให้มีลักษณะที่เป็นไปตามความต้องการของผู้แต่งภายใต้ระบบปิตาธิปไตย เช่น ภาพแทนสตรีกับความเป็นเมีย หรือภาพแทนสตรีในฐานะเป็นวัตถุทางเพศ เป็นต้น สิ่งทีกล่าวว่าสะท้อนให้เห็นว่าสตรียังคงมีบทบาทและสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกับเพศชายและยังด้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงการแปรเปลี่ยนจากวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่สะท้อนบริบทของคนในแต่ละยุคสมัยและทำให้รับรู้เรื่องราวที่ไม่ได้ปรากฏผ่านเนื้อเรื่องในวรรณคดีทั้งยังรับรู้เสียงของตัวละครเพื่อให้เข้าใจตัวละครมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมดัดแปลงเรื่องขุนช้างขุนแผน (ณรงค์ศักดิ์ สอนใจ, 2545) พบว่าการดัดแปลงวรรณคดีจากบทเสภาขุนช้างขุนแผนโดยเรียงลำดับตามปีที่เผยแพร่ก่อน ซึ่งถูกดัดแปลงเป็นนวนิยายเรื่องขุนช้างขุนแผน ของ พิชัย โอตตรดิตถ์ (พ.ศ. 2506) นิราศขุนช้างขุนแผน ของ ฉันทน์ ขำวิไล (พ.ศ. 2513)

นวนิยายเรื่องขุนช้างขุนแผน ของ ป. อินทรปาลิต (พ.ศ. 2515) และบทละครเวทีเรื่องพิมพิลาไลย ของ ปา รัชชาติ จิ้งวิวัฒน์ภรณ์ (พ.ศ. 2538) ซึ่งทั้งหมด 4 เรื่องนี้เป็นงานที่มีความสร้างสรรค์เนื่องจากการดัดแปลงมาจากเค้าโครงเรื่องหลักเหมือนกัน แต่มีปัจจัยในการดัดแปลงที่แตกต่างกัน เช่น ปรากฏด้านบริบททางสังคมที่ปรากฏเด่นชัดในการดัดแปลงนวนิยายเรื่องขุนช้างขุนแผนของ พิชัย โอตตรดิตถ์ ซึ่งผู้แต่งได้เพิ่มเติมเนื้อหาบางช่วงตอน เพื่อแสดงทัศนคติการเมืองในเรื่องลัทธิชาตินิยม รวมทั้งนิราศขุนช้างขุนแผนก็ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งเป็นผลจากยุคสมัยที่แต่ง ปรากฏด้านทัศนะของผู้แต่ง ในนวนิยายเรื่องขุนช้างขุนแผนมีการแสดงทัศนคติเชิงวิจารณ์วรรณคดีบทเสภาขุนช้างขุนแผนในหลายตอน รวมถึงบทละครเวทีเรื่องพิมพิลาไลย ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสิทธิสตรี และปรากฏด้านการใช้ภาษาหรือรูปแบบคำประพันธ์ เช่น ในนิราศขุนช้างขุนแผนจะแต่งเป็นกลอนนิราศและเพิ่มเติมบทพรรณนาครวญและบทชมต่าง ๆ และบทละครเวทีเรื่องพิมพิลาไลยมีการใช้กลวิธีทางละครทั้งการเลือกจัดแสดงการใช้คอรัส เป็นต้น สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและเอกลักษณ์เฉพาะของการดัดแปลงวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนแต่ละฉบับ

ผลการศึกษาศึกษาเสภาขุนช้างขุนแผน : การแปรเปลี่ยนวรรณคดีสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่สะท้อนมุมมองจากสังคมมีความเด่นชัดในการกล่าวถึงตัวละคร “วันทอง” ที่โดยประณาม ซึ่งจากตัวบทวรรณคดีปรากฏในตอนขุนช้างถวายฎีกา พระพันวษาซึ่งเป็นกษัตริย์ในขณะนั้นจึงตรัสให้นางวันทองเลือกว่าจะอยู่กับผู้ใด แต่นางวันทองมีความลังเล เลือกไม่ได้ พระพันวษาเห็นดังนั้นทรงกริ้วจึงรับสั่งให้ประหารชีวิต เรื่องราวเหล่านี้จึงเป็นที่มีความเข้าใจของผู้คนที่ได้รับรู้และตัดสินใจตัดสินตัวละครผ่านตัวบทวรรณคดีว่าการที่นางวันทองไม่สามารถเลือกใครได้เป็นการแสดงออกว่ารักทั้งสองคนซึ่ง คือ “ขุนช้าง” และ “ขุนแผน” สังคมจึงตีความและประณามนางวันทองเป็นผู้หญิงสองใจ แม้ยุคสมัยจะแปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลาแต่มุมมองการประณามนางวันทองยังปรากฏอยู่ในบางบทเพลง เช่น บทเพลงข้าคือเรา ฉบับเดอะแรปเปอร์ พบว่ายังมีการกล่าวถึงนางวันทองว่าเป็นผู้หญิงมากรัก สองใจ สะท้อนให้เห็นว่าแม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไปแต่การรับรู้จากตัวบทวรรณคดีหรือสื่อดัดแปลงรูปแบบต่าง ๆ ยังไม่สามารถเปลี่ยนมุมมองของผู้คนในสังคมได้ทุกคน ซึ่งเหตุผลจริง ๆ หากขยายจากมุมมองของนางวันทองไม่มีใครรู้ว่าช่วงเวลาขณะนั้นนางรู้สึกเช่นไร เหตุใดจึงไม่สามารถเลือกใครได้ นอกจากนี้ในบทเพลงที่เด่นชัดอีกอย่างหนึ่งคือการกล่าวเสียงพูด ความรู้สึกของตัวละคร ที่ไม่ปรากฏในตัวบทวรรณคดี พบในบทเพลงไทยสมัยใหม่ สะท้อนให้เห็นว่ายุคสมัยใหม่ผู้คนสามารถแสดงออก มีอิสระทางความคิดมากขึ้น จึงได้มีการขยายมุมมองความคิด ความรู้สึกของตัวละครออกมาได้ และมักจะหยิบยกลักษณะเด่น หรือคุณสมบัติของตัวละครมาใช้ในการเล่าเรื่อง เช่น เสียงพูดของตัวละคร “ขุนช้าง” ในบทเพลงขุนช้างฮ้างฮัก และบทเพลงข้าคือเรา ฉบับเดอะแรปเปอร์ ที่มีการหยิบยกลักษณะเด่นเรื่องรูปร่างหน้าตา ฐานะร่ำรวย และความรักที่มีต่อนางวันทองมาใช้ในการเล่าเรื่อง เสียงพูดของตัวละคร “ขุนแผน” ในบทเพลงข้าคือเรา ฉบับเดอะแรปเปอร์ ที่มีการกล่าวถึงความรู้สึกน้อยใจของขุนแผนที่ได้เห็นนางวันทองแต่งงานและอยู่กับขุนช้าง และเสียงของตัวละคร “วันทอง” ในบทเพลงอาญาสองใจ และบทเพลงสองใจ ที่มีการกล่าวเสียงของผู้หญิงที่ถูกประณามจากสังคมมาโดยตลอดว่าเป็นคนสองใจ เป็นการขยายให้เห็นความคิดอีกแง่มุมหนึ่งของวันทอง และสะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันสังคมมีความเปลี่ยนแปลงและเท่าเทียมทางทัศนะทางความคิดมากขึ้น ส่งผลให้ผู้หญิงสามารถบอกกล่าวได้อย่างอิสระ มีความชัดเจนและตรงไปตรงมา ซึ่งมีความแตกต่างจากยุคสมัยเก่าที่ยังไม่สามารถแสดงออกความรู้สึกภายในใจได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้การศึกษาเสภาขุนช้างขุนแผน : การแปรเปลี่ยนวรรณคดีสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่สะท้อนมุมมองจากสังคมพบการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอของวรรณคดีรูปแบบเดิมให้มีความแปลกใหม่และมีความแตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ เป็นการแปรเปลี่ยนจากบทเสภาที่เป็นกลอนขับร้องเพื่อเล่าเรื่องราวเพียงอย่างเดียวของวรรณคดีขุนช้างขุนแผนปรับเปลี่ยนมาสู่บทเพลงไทยที่มีทั้งการหยิบยกเนื้อหาภายในวรรณคดีมาขยายมุมมองความคิด อารมณ์และความรู้สึกของตัวละครให้เหมาะสมกับยุคสมัยนั้น ๆ และสร้างความแปลกใหม่ทั้งในเรื่องเนื้อเพลง ความหมาย การแสดงความรู้สึกตัวละครซึ่งคือ เสียงที่ในเสภาขุนช้างขุนแผน ไม่เคยได้เปล่งออกไปของตัวละครหลัก “วันทอง ขุนช้าง และขุนแผน” แต่กลับถูกนำเสนอและเปล่งออกมาผ่านบทเพลง อีกทั้งการแปรเปลี่ยนที่มีความเด่นชัดของการเล่าเรื่องราวผ่านเนื้อเพลง ซึ่งเป็นการเล่าความรู้สึก เช่น การตัดพ้อ ของตัวละคร “ขุนช้าง” ในบทเพลงขุนช้างอ้างฮัก ที่มีการพูดถึงจุดด้อยของขุนช้างในเรื่องรูปลักษณ์ภายนอกโดยเป็นการนำไปเปรียบเทียบกับตัวละคร “ขุนแผน” ที่มีรูปลักษณ์ภายนอกเป็นชายรูปงาม หรือการน้อยใจ ของตัวละคร “ขุนแผน” ที่เห็นนางวันทองอยู่กับขุนช้างจึงเกิดความเสียใจ อีกทั้งน้อยใจในเรื่องของฐานะของตนเองที่ไม่ได้ร่ำรวยเฉกเช่นขุนช้างจนทำให้นางวันทองไม่รักตน การขยายมุมมองเช่นนี้ไม่ปรากฏในบทเสภาขุนช้างขุนแผนฉบับดั้งเดิม การแปรเปลี่ยนเช่นนี้นับว่าเป็นการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยของสังคมและเพื่อสะท้อนมุมมองความคิดของผู้คน รวมไปถึงเป็นความสร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์และผู้ขับร้องเพื่อให้เกิดความโดดเด่นและความแปลกใหม่

บทเพลงไทยยุคสมัยเก่าเป็นการสะท้อนให้เห็นความคิดหรือมุมมองในอดีตของคนในสังคมที่ในเรื่องยังไม่เปิดกว้าง สื่อในสังคมยังไม่ครอบคลุมจึงทำให้ไม่เห็นความคิดใหม่ ๆ ของผู้คนในสังคม แม้กระทั่งการมีภรรยาหลายคนเป็นเรื่องที่ปกติ และการที่ผู้หญิงไม่สามารถเรียกร้องสิทธิแก่ต่างในมุมมองของตนได้ จึงถูกประณามและตัดสินจากคนในสังคม และการใช้ภาษาในบทเพลงไทยยุคสมัยเก่าที่มีลักษณะเด่นคือ ความประณีต ละเอียดอ่อนของภาษาภายในบทเพลง มีความหมายที่ต้องผ่านการแปลความ นับเป็นเอกลักษณ์ของบทเพลงยุคสมัยเก่า

บทเพลงไทยยุคสมัยใหม่เป็นการสะท้อนให้เห็นแนวความคิดของคนปัจจุบันที่มีความสัมพันธ์กับบริบทของสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งบทเพลงผลิออกมาจากผู้คนในสังคมและเป็นความคิดส่วนหนึ่งที่คนในสังคมนำเสนอขึ้นโดยอธิบายขยายมุมมองผ่านบทเพลง ซึ่งพบว่ามีความคิดหลากหลายในบทเพลงสมัยใหม่เป็นเสียงที่ไม่เคยปรากฏในตัวบทวรรณคดี โดยมีการขยายขอบเขตทางความคิดออกไปอย่างกว้างขวาง และการใช้ภาษาในบทเพลงไทยยุคสมัยใหม่เป็นการใช้คำแบบตรงไปตรงมา มีการใช้คำที่มีความหมายตรงตัว ไม่ต้องอาศัยการตีความ

การศึกษาเสภาขุนช้างขุนแผน : การแปรเปลี่ยนวรรณคดีสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยที่สะท้อนมุมมองจากสังคมเป็นการสะท้อนให้เห็นมุมมองของคนในยุคอดีตและปัจจุบันที่มีความแตกต่างกันตามช่วงเวลา เช่น การแสดงออกทางความคิดคนในอดีตและปัจจุบัน การแสดงทัศนะของผู้ขับร้อง รวมไปถึงการใช้ภาษาในบทเพลง การแปรเปลี่ยนจากวรรณคดีมาสู่บทเพลงเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ฟังกลับมาสนใจเรื่องราวหรือเนื้อเรื่อง และวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนยังคงเป็นแบบอย่างที่สามารถนำมาแปรเปลี่ยนไปยังรูปแบบต่าง ๆ ในมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เปรียบข้อมูลจากที่ได้รับแรงบันดาลใจจากวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนทั้ง 2 กลุ่มบทเพลง คือ บทเพลงไทยยุคสมัยเก่า และบทเพลงไทยยุคสมัยใหม่ สะท้อนให้เห็นถึงความ

แปรเปลี่ยนของความคิดของคนในสังคม เนื่องจากบทเพลงถูกผลิต สร้างสรรค์ออกมาโดยคน และคนก็อาศัยอยู่ในสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผลผลิตของคนในสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาการแปรเปลี่ยนวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผนสู่บทเพลงไทยร่วมสมัยสามารถเป็นตัวอย่างด้านการแปรเปลี่ยนของวรรณคดีรูปแบบอื่น ๆ เพื่อนำไปประกอบการเรียนรู้
2. ผลการวิจัยยังสามารถนำไปเปรียบเทียบกับบทเพลงไทยหรือสื่อในรูปแบบอื่น ๆ เช่น ละคร ภาพยนตร์ เพื่อเห็นว่าในยุคอดีตและยุคปัจจุบันมีความแตกต่างหรือเหมือนกันเช่นไร
3. การศึกษาการแปรเปลี่ยนจากวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ เช่น สังข์ทอง รามเกียรติ์ พระอภัยมณี สามารถเป็นแนวทางในการศึกษา ซึ่งอาจจะทำให้เห็นมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งด้านภาษา คุณค่าของตัวบทวรรณคดี

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา. (2563). การแปรรูปวรรณกรรม. สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566 จาก https://hs.kku.ac.th/Publications/book/05ภาษาไทย/31_การแปรรูปวรรณกรรม_จักรกฤษณ์ดวงพัตรา.pdf
- ชวัลรัตน์ วุฒิกุล, โสภิตา เก้าเอี้ยน, และณัฐนันท์ คำภา. (2562). กลวิธีการใช้ภาษาสื่อถึงตัวละครวรรณคดีที่ปรากฏในบทเพลงจากวรรณคดีไทย พ.ศ. 2559 - 2560. วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2(2), 9-22.
- ณรงค์ศักดิ์ สอนใจ. (2545). การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมดัดแปลงเรื่องขุนช้างขุนแผน (วิทยานิพนธ์ อ.ม. สาขาวิชาภาษาไทย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพิ่มพูน มิตรประเสริฐพร และนครินทร์ จุฑาวิทยา. (2562). ข้าคือเรา Perm YARB vs MAIYARAP The Rapper 2. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2565 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=TWM5BLZdayo>
- มินตรา ฐระยศ. (2559). อาญาสองใจ (วันทอง). สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2565 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=WjhxcvMzFFM>
- วารางคณา ปัญญามี. (2559). รามเกียรติ์ : การปรับเปลี่ยนจากวรรณคดีราชสำนักสู่เพลงสมัยนิยม. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(1), 1-30.
- วิชัย โกกิลกนิษฐ์ และสมพงษ์ ทิพยกลิน. (2565). รำวงพलयแก้วกับนางพิม. สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=j7NHxgqwEr4>
- ศักดิ์นันทน์ สุขสวัสดิ์. (2564). สองใจ NOT'TOY The Rapper 2021. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2565 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=jo4SRH4gca4>
- สง่า อาร์มภีร์. (2560). ศรีมาลา สุเทพ วงศ์กำแหง. สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=ytktpxRUKkl>
- สติ สติจิตต์. (2560). นางใจ สุเทพ วงศ์กำแหง. สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=j7NHxgqwEr4>

สุพีชรินทร์ นาคคงคำ. (2564). ภาพแทนสตรีในวรรณคดีไทยเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน”.

วารสารพินเนศวร์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 17(2), 43-59.

อธิบดีนทร์ ชูปัญญา. (2559). ขุนช้างฮ้างฮัก บอยพนมไพร OST. ไทบ้านเดชะซีริส์. สืบค้นเมื่อ 27

สิงหาคม 2565 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=hmmCgtVI004>

อัจฉริยา ดุลย์ไพบูลย์. (2564). สองใจ (เพลงจากละครวันทอง). สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2565 จาก

<https://www.youtube.com/watch?v=Ei1XTuWjoa8>